

TOIMINTAOHJE ENNAKKOVAIKUTUSTEN ARVIOINTIIN

Mitä on ennakkovaikutusten arviointi?

Ennakkovaikutusten arviointi on moninäkökulmaista tarkastelua siitä, mitä lyhyen tai pitkän aikavälin vaikutuksia päätöksellä ja sen mahdollisilla vaihtoehdoilla on. EVA antaa päättäjälle tietoa tulevan päätöksen todennäköisistä vaikutuksista. Erilaisten vaihtoehtojen käsittely ja vaikutusten jäsentäminen auttaa tulevaisuuden hahmottamisessa ja pitkäjänteisten vaikuttavien päätösten teossa.

Arviointi on lakisääteistä

Monissa laeissa edellytetään vaikutusten ennakoarviointia. Esimerkiksi:

- Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä velvoittaa kunnan ja hyvinvointialueen ottamaan päätöksenteossaan huomioon päätöstensä arvioidut vaikutukset ihmisten hyvinvointiin ja terveyteen väestöryhmittäin
- terveydenhuoltolaki velvoittaa arvioimaan ennalta päätösten vaikutuksia ihmisten terveyteen ja hyvinvointiin
- tasa-arvolaki velvoittaa arvioimaan ennalta päätösten sukupuolivaikutuksia
- YK:n lasten oikeuksien sopimus edellyttää, että lapsia koskeissa päätöksissä harkitaan ensisijaisesti lapsen etua

Mistä päätöksistä tehdään ennakkovaikutusten arviointi?

- Muutokset palvelurakenteissa
- Merkittävät muutokset palveluiden mitoituksessa ja laadussa
- Merkittävästi kustannuksia muuttavat päätökset ja hankkeet
- Merkittävät investoinnit
- Kaavoitus

Mistä päätöksistä ei tehdä ennakkovaikutusten arviointia?

- Tiedoksi merkittävät asiat
- Yksilöä koskevat asiat, viranhaltijan nimeämiset
- Oikaisuvaatimukset
- Hallinnon sisäisiä järjestelyjä koskevat asiat
- Toiminnan seuranta, tutkimusraportit ja vastaavat
- Vastaukset lausuntoihin, kirjeisiin ja esityksiin.

Kuka tekee?

- Valmistelija, esittelijä tai kulloiseenkin asiaan liittyvä vastuuhenkilö.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arvioinnin tulee sisältää kattavasti erilaiset näkökulmat esim. mielenterveys sekä liikunta- ja liikkumisvaikutukset. Arvioinnissa tulee huomioida sekä fyysiseen terveyteen kohdistuvat vaikutukset että terveyden psyykkiseen ja sosiaalisen ulottuvuuksiin kohdistuvat vaikutukset.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvovaikutuksia arvioitaessa tulee ottaa huomioon myös sukupuolivaikutukset. Tavoitteena on ehkäistä sukupuolten kannalta ei-toivotut vaikutukset ja edistää tasa-arvoa. Yhdenvertaisuuden arvioimisen tarkoituksena on tunnistaa syrjintää sekä

keinoja yhdenvertaisuuden parantamiseksi. Ihmisten moninaisuuden ymmärtäminen ja erilaisten tarpeiden huomioiminen jo palvelujen ja toiminnan suunnitteluvaiheessa lisäävät vaikuttavuutta.

Sosiaalisten vaikutusten arvioinnissa selvitetään hankkeiden tai toimintojen vaikutuksia ihmisten elinoloihin, viihtyvyyteen ja hyvinvointiin. Se on yleensä osa kaavoitusta tai laajoja hankkeita, joissa laki edellyttää ympäristövaikutusten arvioinnin laatimista. Sosiaalisten vaikutusten arviointia käytetään tyypillisesti yhdyskuntasuunnittelussa ja kaavoituksessa.

Kielellisten vaikutusten arvioinnin kohteena ovat vaikutukset yksilön kielellisten oikeuksien toteutumiseen.

Yritysvaikutusten arvioinnissa huomioidaan alueelliset elinkeinoelämään kohdistuvat vaikutukset.

Kaikkiin vaikutusten arviointeihin liittyy myös taloudellisten vaikutusten arviointi.

Tehty ennakkovaikutusten arviointi tulee esityslistan liitteeksi. Asian esittelytekstissä on maininta, että onko asiasta tehty ennakkovaikutusten arviointia.

Ennakkovaikutusten arvioinnissa käytetään Karvian kunnan ennakkovaikutusten arviointilomaketta, liite 1. Lomakkeelle merkitään kulloisenkin asian nykytila ja mahdolliset vaikutukset.

Arviointilomakkeella arvioidaan seuraavia vaikutuksia: kuntalainen, lapset ja nuoret, palveluiden järjestäminen, henkilöstö, terveys- ja hyvinvointi, sosiaaliset, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo, kielelliset, taloudelliset, ympäristö ja yritysvaikutukset.

Karvian kunnan ennakoarviointilomake

Vaikutukset	Nykytila 0-vaihtoehto	Vaihtoehto 1	Vaihtoehto 2
Kuntalainen			
Lapset ja nuoret			
Palveluiden järjestäminen			
Henkilöstö			
Terveys- ja hyvinvointi			
Sosiaaliset			
Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo			
Kielelliset			
Taloudelliset			
Ympäristö			
Yritysvaikutukset			